Lietuvos Respublikos Seimo nariams 2025 m. rugpjūčio 5 diena

DĖL SEIMO NARIŲ KREIPIMOSI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINĮ TEISMĄ SU PRAŠYMU IŠTIRTI TEISĖS AKTO ATITIKTĮ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

Gerbiami Seimo nariai,

Asociacija Investors‘ Forum, Asociacija Vienaragiai LT, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija ir Lietuvos verslo konfederacija (toliau – Asociacijos), atstovaudamos plačią verslo ir profesinės veiklos bendruomenę, kreipiasi į Jus prašydamos **Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 106 straipsnio 1 dalyje numatyta Seimo narių teise kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą (toliau – Konstitucinis Teismas)** su prašymu ištirti ar **Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13-1, 16, 17, 18, 18-2, 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymas** (paskelbtas: TAR, 2025-06-27, Nr. 11757) (toliau – Įstatymas) pagal priėmimo tvarką ir turinį neprieštarauja Konstitucijai. Šio teisės akto konstitucingumo patikrinimas Konstituciniame Teisme yra itin svarbus ir būtinas ne tik dėl jo reikšmingo poveikio visuomenei ir verslui, bet ir pagrįstas Europos Sąjungos teisinėmis vertybėmis siekiant užtikrinti Lietuvos konstitucinius teisinės valstybės ir skaidrios teisėkūros principus.

Skundo Konstituciniam Teismui esmė:

Įstatymo priėmimo procesas ir jo turinys kelia pagrįstų abejonių dėl atitikties Konstitucijai, demokratijai ir teisinėms vertybėms.

Pirmiausia, rengiant Įstatymo pakeitimus nebuvo tinkamai atliktas, o, tiksliau, neatliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, nors to imperatyviai reikalauja Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas. Vietoje išsamios teisės akto poveikio ekonomikai, konkurencijai, valstybės finansams, socialinei aplinkai ir lygioms galimybėms, viešajam administravimui, teisinei sistemai, kriminogeninei situacijai, korupcijos mastui, aplinkai ir klimato kaitai, administracinei naštai, regionų plėtrai, reglamentuojamoms profesijoms ir kitoms sritims analizės, buvo tik pateiktas labai ribotos apimties fiskalinio poveikio finansams vertinimas. Tokiu būdu buvo pažeisti imperatyvūs Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimai bei Konstitucijos 5 straipsnyje įtvirtintas principas, jog valdžios galias riboja Konstitucija. Šis principas reiškia, kad įstatymų leidėjas privalo laikytis ne tik Konstitucijos nuostatų, bet ir savo priimtų teisės aktų, įskaitant Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą, kuris numato privalomą ir visapusišką poveikio vertinimą. Toks vertinimas nėra formalumas, bet yra privaloma ir esminė teisėkūros procedūros dalis, užtikrinanti, kad įstatymų leidybos procesas būtų skaidrus, pagrįstas objektyvia informacija ir kad priimami sprendimai nekeltų nepagrįstų neigiamų pasekmių visuomenei ar atskiroms jos grupėms, ar valstybės interesams, pasitikėjimu valstybe.

Antra, paties Įstatymo turinys kelia rimtų abejonių dėl atitikimo Konstitucijai. Pirmiausia, jis prieštarauja Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintam asmenų lygybės principui, nes nustato nevienodą apmokestinimą skirtingas veiklas vykdantiems gyventojams, nepateikiant objektyviai pagrįstų kriterijų. Tokiu būdu sukuriamas diskriminacinis teisinis režimas, kuris nesiderina su Konstitucinio Teismo doktrina, aiškiai reikalaujančia, kad vienodos situacijos būtų traktuojamos vienodai, nebent egzistuotų konstituciškai pateisinami skirtumai.

Taip pat pažeidžiamos Konstitucijos 46 straipsnio nuostatos, užtikrinančios ūkinės veiklos laisvę ir valstybės pareigą remti visuomenei naudingas ūkines pastangas. Individualios veiklos pajamų

padidintas apmokestinimas ir jų subendrinimas su kitomis pajamomis nepagrįstai apsunkina galimybes vykdyti savarankišką veiklą, ypač smulkiam ir vidutiniam verslui bei profesijų atstovams, kurie neturi galimybės rinktis kitokios veiklos formos. Tokia praktika prieštarauja proporcingumo principui, kuris yra neatsiejama teisinės valstybės dalis.

Be to, Įstatymas paneigia teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo, skaidrumo ir stabilumo principus, kurie Konstitucinio Teismo praktikoje nuolat įvardijami kaip būtinos konstitucinės teisinės valstybės sąlygos. Asmenys, ilgą laiką vykdę veiklą tam tikromis mokestinėmis sąlygomis, pagrįstai tikėjosi, kad valstybė laikysis nuoseklumo ir užtikrins pereinamųjų laikotarpių ar proporcingumo reikalavimus. Staigus ir nepagrįstas mokestinės naštos didinimas, nesant aiškiai įvardytų konstituciškai svarbių priežasčių, kelia grėsmę visuomenės pasitikėjimui įstatymų leidyba ir Konstitucijoje įtvirtintai valdžios tarnavimo žmonėms sampratai (Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalis).

Visa tai leidžia pagrįstai teigti, kad minėtas Įstatymas ne tik neatitinka teisės aktų nustatytų reikalavimų dėl priėmimo tvarkos ir poveikio vertinimo, bet ir pagal turinį kelia rimtų abejonių dėl suderinamumo su Konstitucijoje įtvirtintais asmens lygiateisiškumo, proporcingumo ir ūkinės veiklos laisvės principais.

Prašymas:

Atsižvelgdami į išdėstytus argumentus, prašome Jūsų pasinaudoti Konstitucijos 106 straipsnyje įtvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo narių teise ir inicijuoti kreipimąsi į Konstitucinį Teismą dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13-1, 16, 17, 18, 18-2, 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo atitikties Konstitucijai.

Tokiu būdu būtų užtikrintas teisinės valstybės principų laikymasis, atkurtas visuomenės pasitikėjimas teisėkūros procesu ir sudarytos sąlygos, kad būsimos reformos (švietimo, sveikatos, gynybos, aplinkos saugos, viešojo valdymo ir kt.) vyktų laikantis konstitucinių reikalavimų, skaidrumo ir atsakomybės principų bei garantuotų visuomenės pasitikėjimo stiprinimą valstybe bei jos valdžia.

PRIDEDAMA: Siūlomas prašymo Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui tekstas su jį lydinčiais priedais.

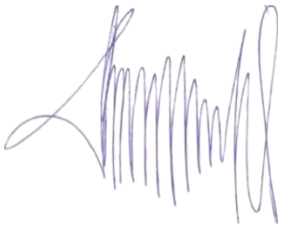
Pagarbiai

Asociacijos Investors‘ Forum
vykdomasis direktorius — Vytautas Šilinskas

Asociacijos „Vienaragiai LT“
valdybos pirmininkas — Mantas Katinas

Lietuvos pramonininkų
konfederacijos prezidentas — Vidmantas Janulevičius

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

Andrius Romanovskis

Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos prezidentas

Sigitas Gailiūnas